

MELIKA SALIHBEG BOSNAWI

MISTIČKA NISKA PJESNIKA I AŠIKA
I NAŠA STRAST OGOVARAČKA

Fadil-paša Šerifović
(1802-1882)

G A Z E L I ¹

Muhammed Fadilpaša Šerifović rođen je tisuću osamsto i druge godine u obitelji koja je pripadala visokom plemstvu tadanje Saraj-Bosne (Sarajeva). Vršak loze koja raste od Poslanikova unuka Imam Huseina a.s., potomak dervišâ (islamskih tzv. mistika) i uleme (vjerskih učenjaka), sin Nuri-efendije Šerifovića, mučki ubijenog nakšibendije, političara i pjesnika, Fadil-paša već u ranoj mladosti postaje jednom od vodećih ličnosti umjetničkog, tarikatskog, društvenog i političkog života Bosne polovinom devetnaestog stoljeća. Sabravši u sebi

---

¹ Ovaj moj prepjev (na prijevod Fehima Nametka) i komentari dvanaest gazela Fadil-paše Šerifovića iz njegova «Divana» objavljeni su pod ranijim prezimenom Salihbegović u Glasniku IZ, 1980. Bilo je to vrijeme objavljivanja kompletnog «Divana» u biblioteci «Kulturno naslijeđe BiH» sarajevskog izdavača «Svjetlost»; početak političkih progona nada mnom te sljedstveno i mojim malodobnim sinom, kao i bratom, kasnije šehidom, koji je jedini iz ljudskog roda ostao uz nas, kao i skòrog hapšenja, zatvaranja, torture, i sveživotnog izгона iz života od strane svih aktera u ovom poslu. Kasniju ponudu Kulturnog društva Bošnjaka «Preporod» da objavi isti prepjev odbila sam iz razloga koji su i danas očigledni: ja nisam njihov autor, oni nisu moji preporoditelji.

Neise, evo mene prije iskustva sarajevskog, slavonsko-požeškog, fočanskog i sadašnjeg sveopćeg zindana, posred sufizma, prije no što je on postao «vlasništvom» generalâ , ambasadorki, sultanskih i svih bjelosvjetskih okupatora ovo malo duše što je preostalo od negdašnje Bosne. Kad sam u doba rada na «Divanu» posjetila kćerku Fadil-paše Šerifovića u Beglerbeyu na Bosforu, istambulskom kvartu koji će biti tik do mog skorašnjeg staništa na Čengel-keju (u kojem ću povremeno provoditi svoje post-zatvorske izgnaničke godine u kući plemenitih Aktuluna), nisam ni sanjala kako se povijest bh. muslimana neumitno ponavlja.

No, stani, kažem sebi, ovdje smo u tekiji, onaj prije no što su je okupirali barbari duha, u službi čije sve ne arhitekture i generalske politike. Ko je vidio da policajci i doušnici i generali glume šejhove, poturajuć svome stadu ruku na obavezni rukoljub?! Ko je vidio da se zloća preobraća u *ma'rifat*, spoznaju, osim u Bosni u kojoj se gnoza naziva marifetlukom?! Ne dajte se Fadili svih vremena!

najčešće zavađene strasti pjesnika-mistika i polemičara-političara, vjernog sugrađanina–kroničara i obiteljskog čovjeka, koji, *mir-i-liva*, na primjer i mevlevijski šejh ne isključuje jedan drugoga, Fadil-paša živi intenzivan osamdeset-godišnji ljudski vijek. U rasponu od uspjeha i ugleda do razočarenja i progona 1851. od strane Omer-paše Latasa.

Konačnim iseljenjem iz Bosne i smrću u Istambul tisuću osamsto osamdeset i druge godine dovršila se je Fadilova ovozemna sudbina, no time nisu prekinute i one, žurnom čovjeku našega doba najčešće nevidljive, niti čija zbiljnost prevazilazi poznate nam granice vremena i prostorâ. Uzbudljiva je šetnja prstiju preko crnih znakova arebice, tako skladno prosutih po govorljivom žutom papiru sačuvanog *Divana*. Uzbudljiva historija oronulih ili nestalih Fadil-pašinih zadužbina po kosim sarajevskim sokacima. No, evo ga i u živom tkivu ljudskoga sjećanja! U studijski uzorno obavljenom raskriljenju stoljetnog zaborava Fadil-paše Šerifovića «pjesnika i epigrafičara Bosne» od strane dr. Fehima Nametka, evo ga i u našim prepjevima, i evo možda u zbunjenom dahu čitatelja.

Baštinik historije i kulture bosansko-hercegovačkog tla i mentaliteta, i sljedbenik tursko-arapsko-perzijskog neprevaziđenog poetskog izraza kada je u pitanju mistička poezija, ostavlja Fadil-paša Šerifović za sobom *Divan*, spjevan na turskom jeziku, sačuvan do danas u tri rukopisna primjerka. Taj zbornik tasavvufske poezije sačuvao je u poetskoj misli gazela Fadil-pašinu srčanu spoznaju na putu dosezanja Jedinstvenog Bića u krilu h. Mevlane Dželalud'dîna Rûmie, a u zvuku stiha sevdah Bošnjaka, s blagom gorčinom stanovnika zemlje i doba na razmeđu. No,

«Zašto bi, Fadile, otvarao u grudima ranu
zar nisi utekao presvijetlom, skloništu carskom».

priziva pjesnik u sebi ljubav koja ne poznaje razočarenja.

I evo nas gdje počinje naša dvojba. *Komentar*, odveć li je tvrda riječ i poetskom biću sasvim neprikladna. U francuskom još pored nje piše: bilješka, (čak) ogovaranje. Posežemo još dalje u semantiku ove riječi, za još starijim vokabularima, tako dragim stolu učena čovjeka. *Commentarius*, spis, nacrt, osnova, bilješka, zapisnik, dnevnik. *Commentari*, bilješke, spomenica, memoari – poučava nas od davnašnje upotrebe našeg klasičarskog obrazovanja već patinirani rječnik latinskog jezika. Eto nas neopredijeljenih. Čitajući s vama ovih dvanaest Fadil-pašinih gazela preći ćemo, s našim skromnim znanjem ali živopisnim osjećanjem, iznova taj put vlastita bilježenja, skiciranja,

spominjanja, dnevničenja, ogovaranja čak... u traženju onoga što doprinosi, doduše, opsegu našeg čitalačkog znanja, ali ga i ukida onoga časa kada nam smisao ponad i ispred riječi otkriva suštinu mističkog doživljavanja. Samo tu svrhu htjela bi da ispuni ova naša skromna uputa u čitanje gazelâ Muhammeda Fadil-paše Šerifovića.²

Gazeliyat – niska gazela sadržana u *Divanu* Fadil-paše Šerifovića u cjelini je iskaz ljubavi i štovanja piru mevlevijskog tarikata, h. Mevlâni Dželalud'dînu Rûmiju. Bivši članom ovoga derviškog bratstva, što je prirodnije doli opjevati ljubav i znanje koje je ta posvećena predanost donijela Fadilu (vrijednom, odabranom), sitnom robu «poput mrava u vremenu». I što prirodnije jednom mevlevijskom dervišu i šejhu doli iskazati tu ljubav poetskom gestom na koju ga je obavezala predanost i isprika mesnevijskog pjevanja. «Mesneviya», ta velika Rumijeva poema srčanog znanja čudesna je niska tespîha koja je stoljećima pjesnike i umjetnike vezala u zajedničku halku slavljenja Tvorca. Neka nam je oprošten rez na toj kružnici halke u prividu nadmoćnosti znanstvenoga. Eto gdje se u sjećanju i bilježenju vlastita putovanja mistika i pjesnika promiče u prve redove ogovaračka strast «znalca».

Gazel I.

Stati na vrata šaha Mevlane³ to je najpreče
Mevlanina tekija⁴ bolja je od dvorca sreće

Carski prijesto i ukrašena kruna je ašiku naj
I kada na glavi znak Mevlanina učenja stječe

Ašicima je svjetlo obilno na svijetu
Jer njima mlađak Mevlane blista svako veče

---

² Prijevodi gazela: dr Fehim Nametak. Prepjevi i komentar: književnik Melika Salihbegović (sada Salihbeg Bosnawi).

³ H. Mevlânâ Dželaluddîn Rûmî, kako se čitatelj već dosjeća, veliki je islamski mislilac, učenjak, mistik i pjesnik, osnivač mevlevijskog bratstva, od čijeg nas polaganja u grob dijeli sedam stotina i sedam godina. Toliko već stoljeća u «Nevjestinskoj noći» (Šebi Arûs-u) svakog 17. prosinca, Konja, prijestolnica seldžučke turske države, spominje se svoga velikana. I s njom sva ona mjesta na vjetrovima i u zavjetrinama širom svijeta do kojih je doprla misao i ljubav ovog pjesnika.

⁴ *Tekija*, derviški je samostan, mjesto okupljanja bogobojaznih u zajedničkom zikru i meditaciji. Rječnik nam kazuje (u ovom trenutku nevažna su nam etimološka provjeravanja) da ta riječ još znači: izvor, zdenac, studenac. Kako bi to mjesto mogla bolje opjevati naša, makar i pjesnička, bilješka?

Iz vlasti grijeha oni ašika spasavaju
Imenom «Hû» najevi⁵ uzdah «Mevlana!»⁶ izvlače

Ako ovaj Fadilov gazel bude uvod u divan
Moj govor svi sljedbenici puta Mevlâne slušat će

Gazel II.

Plašt osame na meni je ponosa odjeća
Služenje Jedinstvu za mene je vječna sreća

Zadovoljstvo duhovno u mraku takva svjetlost
Da mi pojava sunca od praške nije veća

Vinom⁷ očaja tolika mi je opijenost

---

⁵ *Naj*, gle riječi s kojom se misao razigrava! Naj je naj. Neka vas ne čudi ova djetinja pobuna protiv jezičkog instrumentarija i razumske bolesti definiranja koja bi lahko da kažu: naj je muzički instrument koji se koristi za vrijeme *zikra* (obreda slavljenja Tvorca) u mevlevijskim tekijama. Radije posegnimo za sjećanjem na život trstike u obilju voda do trenutka njena otkidanja od korijena i čupanja srčike iz njezina tijela kako bi se oslobodila nutrina. Ne čujete li, prisjećajući se, vapaj toga trenutka? Na ispražnjenom tijelu trstike sačinili su derviši sedam ili devet malih otvora kroz koje će igrom svojih prstiju simbolizirati svoja vlastita fizička opstojanja, u vapaju iščupana iz svoga korijena. Udahnjujući, u šupljinu trstike, uzvišeno ime *Hû* (On, Allâh), vapaj naja poistovjećuje se sa žudnjom mistika. Tek pročišćen od svoga egoizma, kao trstika od srčike, ustupa derviš u svojoj nutrini mjesto *ašiku* – zaljubljeniku u Allâha.

Ova dva bića jedne magije stvaranja simbol su samo za onoga kojeg halka ne obujima. Sedam ili devet otvora na «tijelu» naja simboliziraju sedam ili devet nebesa o kojima govori Objava. Svirač na naju, ili onaj koji doziva, simbolizira *Rahmâna* (Sve-Milosnog), Koji sa svog *arša* (Božanskog prijestolja) spušta svoj *nafas* (božanski dah), kojeg smo navikli imenovati riječju priroda. Istovremenost doziva (izgovaranjem Božijeg imena Hû i pritiskom na otvore) i odaziva (bezbroy modulacija zvuka koje čujemo da se razliježu oko nas kao muzika) stvara samo privid odvojenosti zbilje i simbola.

⁶ Ovdje se Pjesnik igra. *Mevlâna* u značenju «naš Gospodar» dozivanje je Allâha najevima po kojima se prepoznaju vrata tekija h. Mevlâne Dželaluddîna Rûmie.

⁷ Koliko li će dugo istrajavati nepravda učinjena toliko puta čak i u našim prostorima (prisjećam se na trenutak «tumačenja» Hajjamovih rubajija sa strane dr Fehima Bajraktarevića) prema ašiku, pita čitatelj upućen u simboličko opijanje vinom u rimama tasavvufskih pjesnika. Za objašnjavanje, napor star koliko i moderno, nerijetko koketno, zanimanje za islamsku tzv. mističku poeziju, značenja riječi vino i opijenost moja ruka je večeras odveć umorna. U starinama ljudskih historija, tako dragim zaboravu površna čovjeka, postojale predmete po kojima su se raspoznavali članovi tajnih družina. Te predmete nazivahu simbolima. Jedan već osam stoljeća ugovoreni znak, vino pjesnika-mistika, traži i danas svoga upućenika. Nije na nama da provjeravamo čitatelja.

Da me ne tješi ni Džemšidova⁸ čaša pića

Takva je moja nesreća i takva zlosretnost
Da mi i ruže nade mirišu ko beznađa

Smutnjo, tebi pripada prevrtljivog poljana
Ne pritišći, pusti derviša iz svog obruča

Meni za pjesmu sveisto je koja dolina
Da ga Fadil oponaša ko može da priča

Kruna časti i ponosa je sikke Mevlana
Eto otkud moga od obnove ogrtača

Gazel III.

Ašik⁹ sam zbunjen od mnogih u svijetu osvajanja
Ruža mi ljubav slavuja u ružičnjaku poklanja

Zadobio sam dar raspoznavanja u devranu¹⁰
A u pirovu naju moć Tajne naslućivanja

Kad more savršenstva uzavri u vrelinim grudima
Lica šejha i vaiza¹¹ su ko draga milovanja

Sećer moga govora dobiva slast prapočetka
Stoga mi i papiga¹² ukazuje poštivanja

---

⁸ *Džemšid* bio je, kako govore legenda i literatura, sedam stotina godina vladajući persijski car iz dinastije Pišdadiana, posjednik čaše sačinjene od sedam metala, kroz koju se vidjela čitava ljudska vasiona. Ta ljudska vasiona u Džemovo doba, priča dalje legenda, kušala je po prvi put u povijesti zanosnu oporost lozinog napitka, čuvena imena - vino.

⁹ *Ašik*, zaljubljenik, posjednik je kod mistikâ ljubavi prema Allâhu, rob zanosnog predavanja. Čitatelju naklonjenom *mystikos*-u, tom čuvstvu koje nije našlo svoje tlo u racionalnom duhu Latinâ, nije teško dokučiti zašto je upravo *gazel* – negda erotska pjesma istočnih trubadura – postao najpodesnijom pjesničkom formom izraza zaljubljenikâ.

¹⁰ U *devranu*, zanosnom plesu mevlevijskog derviša, upućeni u tajnovite znake raspoznavanja, prepoznat ćemo duhovno kruženje mistika božanskim sferama.

¹¹ U jednoj bori između očiju na licu šejha, duhovnog oca dervišâ, upamćena je tačka koncentracije prilikom zikra – obreda slavljenja Tvorca. *Fenâ fî šejh*, nestajanje u šejhu, uputa je u postizanje *fenâ fi'llâh*, nestajanje u Allâhu. *Vaiz*, tajni je pripovjedač koji rukovodi derviškim ritualima.

¹² Papiga, tako nam poznata i dosadna družica usamljenih koji nikada nisu oslušnuli srce samoće, simbolička je prispodoba govora lišenog Objave kao svog prapočetka.

Kada gledam u srce¹³ voljene, vatra ljubavi
Dovodi me, ko Medžnuna, do sagorijevanja

Ko ne bude suštinski spoznao tajnu Jedinstva
Hodža je mrtvog srca što uči kako se klanja

Fadile, ne tražim utočište kod sultana vremena
Jer Tajnu mi otkriva uzvišeni vladar značenjâ¹⁴

Gazel IV.

Meni ašiku nije teška ni jedna želja dragina
Ružino mučenje slavuja nije mi ko ubod trna

Mada su ašiku isti ružičnjak i ložionica
Ne može mi biti susjed neznalica ovog vremena

Crvenilo usana dragane za mene je ko šećer
Kad njeno lice ne vidim nećete me naći mirna

Kada se načas od voljene udaljim, teško je meni
Od nje mi nema rastanka ni usljed otrova zmijina

Tajnu ljubavi sam čistim zlatom u sudu srca slio
Za me na ovom svijetu ništa od bakra nema vrijedna

O moj Bože, Ti mene napoji vodom svoje dobrote
Osim Tvog oprosta, druga mi nada nije darovana

---

¹³ «Srce je Božija kuća», riječi su Poslanika s.a.w.a. U srcu voljenog pira nalazi naš pjesnik-mevlevija svoga Gospodara. Žudnja za sagorijevanjem žudnja je svakog mistika za vraćanjem u Božije jedinstvo - taj uzvišeni izraz drame prvog izгона i jedinog smisla ovosvjetskog ljudskog boravka. Eto gdje počiva nadmoćnost bola i jauka (identifikacije) tragedijâ, nad ironijom i cinizmom (distance) komedijâ!

Preljepu priču o ljubavi Kajsa (Medžnûna) prema Lejli prepričavaju već stoljeća derviške misli i skupova. Kajs, priča historija, bio je pjesnik umajadske epohe, čija je besprimjerna ljubav, upućuje tesavvuf, prema nesuđenoj Lejli, najljepši izraz žudnje i puta ka doseganju jedinstva. To čuvstvo, koje je jedino dostojno spoznaje Apsoluta, odvelo je mistike primjerom Medžnûna od prolaznog i smrtnog prostranstvima Istinitog i Vječnog. Sagorijevanje, jedini je i put i cilj i svrha. Uzvišena smrt Kajsova nije ostavila mjesta za naša ogovaranja.

¹⁴ U «Mesneviji», tvrde mutesavvifini, sadržana je suština Qur'âna. Nije onda teško u ovom stihu prepoznati h. Mevlânu Dželaluddîna Rûmiju kao vladara značenjâ.

Fadile, iskren sam postao sluga njegovoj tekiji
Za me nema druge vlasti sem uzvišena carevina

Gazel V.

Vino mi je povod da mi strast i radost buja
A jecaj naja me ljubavlju i aškom napaja

Družina mi je srce beznadežnim učinila
Ništa nisu ni Karunova¹⁵ blaga da su moja

Više nego društvo sretnika ovoga vremena
Druženja sa dervišima za me su prijatnija

Ja sam se već toliko namučio u Mostaru
Da mi ni govor ostaloga svijeta ne prija

Fadile, časno je reći da sam posjednik duha
Da je carska kruna za me kapa hodže¹⁶ Rumia

Gazel VI.

Srce je velika rijeka, izvor i utok imućnosti¹⁷
Kako da svijet ne okruži more preobilnosti

Ašikovo srce je carsko mjesto Vladara svijeta
Nebeski svod ukrašena kruna neovisnosti

---

¹⁵ Posjednik basnoslovnog blaga skrivenog u riznicama kojima je trebalo petnaestak snažnih ključara, Kârûn spominje se još u Starom zavjetu (Korah). Rođak Mûsâ a.s. i Harûna, njegova brata, pretpostavivši ovosvjetska bogatstva duhovnim blagostanjima, nestao je zajedno sa svojim posjedima u borbi protiv Božijeg Poslanika. Koliko god puta da se pročita jedna priča, ona nam se svaki put otvara s novim značenjima. Nije li iz istog korijena i naša želja za umjetnošću kao «vlasniku vremena»?!

¹⁶ Pominjanje riječi hodža uz Rumijevo ime nema značenje teologa već prvaka u znanju – mistika. Inače, poznata je netrpeljivost između teoloških zvaničnika i mistika, i nebi nam ovdje bila draga nikakva čitalačka zabuna.

¹⁷ U svakoj kućici – *bejtu* (lijepe li riječi za dvostih!) nastanio se u ovom gazelu Pjesnik sa Božijim imenima. Svaki stih završava sa nekim od Allâhovih atributa; posjedovanja, obilja, neovisnosti i vladanja, dostatnosti i «bijeke ruke» koja ni u čemu ne oskudijeva.

Derviši niti za zemljom niti za smećem posežu
Niti se nisko spušta bijela ruka dovoljnosti

Ja sam Feniks¹⁸ čiji je vrh spoznaje da na svijetu
Dobročinstvo čine krila uzvišene dostatnosti

Veseo je Fadil na vratima Šemsa¹⁹ i Mevlane
Dok rađanje aška prati šahov naj zadovoljnosti

Gazel VII.

S obiljem vina je saznata čaša trena sretnog
A ćud Džemova bi upoznata iz veselja njenog

Kada prsa rani mač krvava pogleda drugá
Nema ni nebo da se sruši lijeka poznatog

Prijatno zar može biti beznadnom i očajnom
Znano je da nema lijeka od otrova ljudskog

Zalud je na sijelima neznalica govoriti
Slijepim za sve sem interesa materijalnog

Zar asketstvo i pobožnost vode u raj neznalicu
Kad strah i molitve su daleko od srca njegovog

Kako će Fadil oponašati²⁰ velikane pjesme
Kad prirodi njegovoj tu ima poznatog i stranog

---

¹⁸ *Al-Anka*. Ko još ne poznaje Feniksa?! No, ta odveć poznata ptica ostaje nam tajnovita s vida *hakíkata*, istinske stvarnosti svijeta. Pretijesno nam je ovdje za ono kuđa bi nas odvela ova spominjanja, još malo zgrčena.

¹⁹ Šemsudin Tabrizi ime je koje u svojim molitvama ne izostavlja ni jedan poklonik mesnevijskog učenja. Tajnovita smrt ovog zanesenjaka, mistika i pjesnika, h. Mevlanina učitelja i šejha, učinila je skoro legendarnim onaj nesklad o kojem govori naša bilješka iz gazela V (o tituli hodža uz Rumijevo ime).

²⁰ Uzimanje abdesta, (ne samo) ritualno spiranje sa sebe svega nečistoga prije no što se počne molitva, sadrži jednu od izričitih naredbi: potiranje mokrom rukom po glavi. Ovim činom, objašnjavaju mutesavvifini, oslobađa se čovjek u vjeri slijepog oponašanja. U odsustvu poimanja ovoga simbola nije teško prepoznati pobožnjaka koji simbol nije saživio kao zbilju, već je razumom dokućio samo stvarnost sadržanu od normi vjere i rituala; ogoljenu od srčanih spoznaja. Srce kao spoznajni organ istina je samo za ašika i mistika. I, slutimo, za pjesnika, za kojeg se granice svijeta pomiču iza granica ljudskog uma.

Ako nije lični sluga mevlevijskog gospodara
Čovjek neće spoznat tananost učenja mesnevijskog²¹

Gazel VIII.

Mač rastanka brzog u sto komada razbi mi srce
Ni u snu ne gubi mi se iz očiju tvoje lice

I dan i noć maštam, draga, o tvome čarobnom društvu
Može li iščeznuti slast prisustva takve družice

Po kojem svijetu šetaš, s kim li društvo dijeliš
Razmišljam ko su ti na sijelima povjerenice

I rodno mjesto mi je postalo tamnica bez tebe
Je li moguće zaboraviti društvo te sretnice

Da si ko Fadil vjerni sluga na kapiji Mevlane
Zar bi ti srce moglo poželjati druge vratnice

Gazel IX.

Kad ni car ne može biti lišen muke i bolova
Zar drugi da budu lišeni razmišljanja i snova

Bolest ljudi ovog svijeta nije jedne vrsti
Da izliječe sve bolesti ima li lijekova

Vinotočo, različno si milovao čašu s vinom
Dabogda slobodan bio od nevjerničkih grijehova

Ašika kudiš, hej licemjeru vremena, a on je
Do Sudnjeg dana oslobođen kleveta i sudova

Ne budi sklon strastima, udalji se od lošeg društva
Skrij se da bi slobodan bio od zamki i lopova

---

²¹ Nije teško prepoznati, dopalo se to našoj oholoj učenosti ili ne, sumnju Pjesnikovu u mogućnost shvaćanja Rumieeve poeme «Mesnevija» bez življenja njenih spoznaja i njenih istina.

Uvijek se druži sa čistim i pametnim ljudima
Da budeš slobodan od glupih i nezrelih drugova

Ovaj svijet i ne može utjecati na Fadila
Jer u sjeni Mevlaninoj on je spašen od nitkova

Gazel X.

Poput tebe, vilo, na svijet ljepotica neće doći
I od onog ko te voli nikad dosta hvale stići

Strijelci čak čuvaju se od strijele tvog pogleda
Jer nema obrve poput luka koja tvojoj slič

I ružičnjak prekrila je pojava ljepote tvoje
Stoga već toliko dugo ni slavuja pjev ne kliči

Toliko se odrazila okupljenost tvoja sobom
Da ašici tvojoj sferi ne mogu već dugo prići

Kako će Fadil međ' pjesnicima naći bliske sebi
Kad će u red mevlevijski tako sladak jezik ući

Gazel XI.

Obećanja su u srcima postala bez značenja
Na ovom svijetu ostala su bez uvažavanja

Gle kako je obraz svijeta postao sličan vrtu
Besploдном i bezvodnom, bez ograde i bez hlađenja

Tako je neumjesno odnesen mir svakog staleža
A dervišâ, u čaši vina, ostala su izdvajanja

Razumni ljudi dostigli su sada ljude trenutka
Iskvaren je kalup, ali je suština van kvarenja

Fadile, ako na svijetu postoje vrata Mevlane
Ne pitaj gdje ostaše bezbrižnost i zadovoljenja

Gazel XII.

Neće li se vila ta²² pojaviti na zboru derviškom
Pa izložiti ljepotu i dobrotu pred ašikom

Kad bi ta koketa digla uvojak sa lica lijepog
Zar ne bi mlađaku ličila pojava njena sa bljeskom

I ruža uzima miris i boju sa njena lica
Kako da slavuj onda ne bude u plakanju gorkom

Plamen lica njena čitav svijet je zapalio
Pa i ašici padaju u kruženju leptirskom

Za njom svoju pamet svi ašici su izgubili
Ne nestaju li poput Kajsa u prostranstvu svjetskom

Zašto bi, Fadile, u grudima otvarao ranu
Zar nisi utekao Presvjetlom, skloništu carskom

*****

Ulaskom u jedan od tarikata, derviš sluša upute svoga šejha:

*Budi uvijek nasmijan
U milosrđu budi poput sunca
U čednosti budi poput zemlje
U predanosti budi poput mrtvih
U skrivanju sramote budi poput noći
U darežljivosti budi kao voda...*

I ovaj tekst je samo jedan sićušni rukavac obilja Hulusi-babinih voda.

Sarajevo, 1980.

---

²² Ljubav, suština i jedina tema gazelskog pjevanja, ravnodušna je prema izričnosti svoga objekta. Eto gdje nam je riječ, u govoru o subjektu i objektu ljubavi, ponovno odveć gruba i suštinski neskladna.